

De G20 en de Grote Crisis

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom

Itinera Institute

Donderdag komen de regeringsleiders van de G20 samen in Londen. Het zal er hopelijk meer diplomatisch aan toe gaan dan vorige week in het Europees parlement waar tot ieders consternatie de Tsjechische eerste minister President Obama's relanceplan als "de weg naar de hel" omschreef. Van eensgezindheid over de uitweg uit de crisis is duidelijk geen sprake. Dat protectionisme veel schade aanbracht in de jaren 1930 daarover heeft de Tsjechische premier zeker een punt, maar daarbij is het misschien goed niet alleen naar de splinter in het oog te kijken van onze Amerikaanse broeders maar ook de balk in het oog van de Europese leiders op te merken. Op het vlak van protectionistische maatregelen kan Obama inderdaad nog heel wat leren van de Europese leiders.

Obama's stimulusplan verketteren als

het hervallen in de grote fout van de Grote Depressie is daarentegen de geschiedenis sterk geweld aandoen. De historische waarheid is dat de jaren 1930 ons heel weinig leren over de doelmatigheid van budgettaire impulsen zoals het verhogen van investeringen of verlagen van belastingen. In tegenstelling tot wat menigeen denkt, werd dit soort maatregelen destijds helemaal niet op grote schaal uitgetoet. Vandaag lopen de schattingen voor het begrotingstekort op tot 12% van het nationaal inkomen. Daarbij was het tekort van de jaren 30

nog niet eens de helft waarvan heel weinig effectief te maken had met een relanceplan. De conclusie is dat we niet kunnen besluiten dat deficit spending werkte in de jaren 1930 omdat het toen eenvoudigweg niet geprobeerd is.

Wat volgens economische historici wel het verschil maakte was een erg expansief monetair beleid dat destijds niet door de centrale bank werd georganiseerd maar door het ministerie van financiën. Cruciaal was de beslissing om de link tussen de geldhoeveelheid en goud (de zogenaamde goudstandaard) tijdelijk op te geven. Recent onderzoek heeft aangetoond dat het tijdelijk afstappen van de goudstandaard erg waarschijnlijk het herstel mogelijk maakte. Door deze maatregel werd komaf gemaakt

met de vicieuze spiraal van inkrimpende geldhoeveelheid en deflatie.

De conclusie is dat we niet kunnen besluiten dat deficit spending werkte in de jaren 1930 omdat het toen eenvoudigweg niet geprobeerd is.

Voor diegenen die het intuïtief onmogelijk achten dat macro-economisch beleid de excessen van jaren weg kan werken: waarschijnlijk hebben ze voor een stuk gelijk. Het officiële agentschap dat de Amerikaanse overheidsfinanciën opvolgt, het CBO, heeft deze week zijn perspectieven uitgebracht. Ze gaan uit voor het komende jaar van een kloof tussen

de reële productie en de productie bij volledig gebruik van de productiefactoren (zoals arbeid) van 8% van het nationaal inkomen. Zonder het plan van Obama zou deze outputkloof zelfs 10% van het nationaal inkomen bedragen. Dit toont dat het stimulusplan wel een impact heeft, maar dat die ook niet overschat moet worden. Zonder Obama's plan zou de

werkloosheidsgraad toenemen tot 10% van de beroepsbevolking, met het plan Obama zou de werkloosheid toch ook nog 9% bedragen.

Het is één ding om te weten dat de crisis de werkgelegenheid erg hard treft, het is iets anders om te stellen dat beleid een groot verschil kan maken. Het mag een opluchting zijn dat de Amerikaanse overheid met een betrekkelijk lage overheidsschuld aan de crisis begon. Op dat vlak heeft Obama wel wat manoeuvreerruimte. Het grote probleem is echter dat Amerika veel meer importeert dan exporteert en dus feitelijk van het buitenland moet lenen om haar stimulusplan te realiseren. Het zijn dan

ook eerder landen als China en Duitsland waarvan het budgettaire stimulerend beleid meer zin heeft omdat het effectiever zou zijn. Het is echter naïef om ervan uit te gaan dat volgende week op wereldvlak een coördinatie tot stand zal komen als we daar zelfs in Europa niet aan toe komen.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org